

І. В. Роздольська, канд. філол. наук, доц.,
Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3308-1981>
yaremchuk.iryana74@gmail.com

ОБРІЇ СТІЛЕЦЬКОЇ ШЕВЧЕНКІАНИ

Увагу зосереджено на зразках мемуарної документалістики, меморіальної критики і літературознавства Українських січових Стрільців, присвячених осмисленню феномену Тараса Шевченка. З'ясовано, що у літературознавстві тема стрілецької шевченкіани нова, на відміну від мистецтвознавства, де широко закріплена. Усі дописи відзначено яскравою меморіальністю. Представлені джерела стрілецької шевченкіани сукупно постають висловом якнайщирішого ставлення січових стрільців до свого духовного батька, провідника і пророка.

Ключові слова: Тарас Шевченко; Українські Січові Стрільці; генерація; меморіальність; шевченкіана.

Особливе місце у генераційній свідомості Січового Стрілецтва займає феномен Тараса Шевченка. У власній історичній місії – збройному втіленні ідеї самостійної держави України стрілецька генерація опиралася на духовні маєстат Тараса Шевченка та Івана Франка. Невипадково вже 1 квітня 1915 році напередодні бою на горі Маківці у спільному листі сотні Вітовського до Президії Союзу Визволення України було декларовано: "...Віriamo, що хоч би ворог все до тла знищив, а остала лише могила Шевченка і огненне Франкове пророцтво, – то ще ніщо не пропало..." [13, с. 104].

Результатом постійного діалогу січового стрілецтва із Тарасом Шевченком постала його "країна Шевченкіана", тривка у часі та просторі, творена перами багатьох стрілецьких адораторів батька Тараса, втілена різноманітно – на рівні виду і роду, жанру, інтертексту. Поезії, прозові тексти, публіцистика, документалістика, наукові праці, меморіальні дописи окреслюють її обрії. У літературознавстві тема досі не була актуалізованою.

В українському ж мистецтвознавстві, навпаки, можна прослідкувати продуктивну цікавість до теми Т. Шевченка

у стрілецькому дискурсі – у працях О. Сидора [15, с. 6–35] О. Кіс-Федорук [6, с. 5–23], Б. Мисюги [12, с. 21–23], Р. Ковалю [7] та ін. Тексти, присвячені Т. Шевченкові, – розпорошені по стрілецьких часописах і збірках, потребують впорядкування і друку. Означені текстові зразки художніх, меморіальних, публіцистичних, політично-виховних, літературознавчих дописів фіксують особливості стрілецької поколіннєвої рецепції Шевченкового феномену.

Авторові вдалося низкою публікацій окреслити стрілецьку шевченкіану як наукову проблему зі значним пошуковим та видавничим потенціалом, популяризовувати її. Вдалося озвучити її у всеукраїнському масштабі у шеститомній "Шевченківській енциклопедії" (К., 2015) із допомогою енциклопедичного гасла "Стрілецька поезія і Тарас Шевченко" [22, с. 992–995], актуалізувати проблему інтертекстуальної взаємодії стрілецької поезії із Шевченковим ідейно-естетичним феноменом. Окремо також у студіях постає проблема наукового шевченкознавчого дискурсу стрілецького покоління, у якому насамперед виявлено постать стрільця Луки Луціва [21, с. 193–201]. Також артикульовано проблему дефініювання на прикладі стрілецької меморіальної критики такого жанру як стрілецький шевченкознавчий меморат з увагою до його жанрових та генераційних особливостей [14, с. 79–92].

Таким чином у літературознавстві ця проблема лише починає окреслюватися, є актуальною на рівні і предмета, і об'єкта дослідження.

Тому варто у нашій праці заактуалізувати нарисово загалом генераційний, меморіальний і меморіально-науковий аспекти представлених джерел стрілецької шевченкіани, що сукупно є виразом якнайщирішого ставлення січових стрільців до свого духовного батька, разом із тим систематизувати шевченкознавчі пошуки у цьому аспекті.

У свідомості українства Галичини Тарас Шевченко був невіддільною і значущою її частиною, ядром української ідентичності, образом цілої – великої України, з його іменем пов'язана окрема культурна традиція – меморіальна. Від 1861 року, року Шевченкового відходу у вічність, ведеться відлік традиції

щорічного церковного поминання душі Тарасової у галицьких храмах на богослужбах, зокрема, як приклад такого поминання наводять запис із золочівського "Пом'яника Підгорецького" "Пом'яни Господи душу усопшаго Тараса" із припискою: "Сіє поминанне вписанно г. 1861 в пам'ять усопшаго поета Тараса Шевченка на Малой Руси, – помершаго дня 2 лютого старого стиля в Петрограді" [15, с. 11]. У Львові на поминальній месі 1862 року також було представлено на огляд портрет-графіку Тараса Шевченка, яку створив літограф Гутковський. Це зображення Шевченкове потрактовують першим зразком образотворчої Шевченкіани на західно-українських землях; скульптурна Шевченкіана розпочнеться через п'ятнадцять років – витвором Тадея Баронча [15, с. 11]. Відтоді бере початок і традиція проведення щорічних меморіальних академій-вечорів у часі березневих – Шевченківських – днів по усій Галичині, яка збереглась донині, із устійненою програмою – із доповідями про життєтворчість Шевченкову і її значення/вплив на долю України та декламаціями його творів, концертної частини. Цю традицію галицьке студентство продовжило і за кордоном: так, у Празі з 1910-х років такі свята були традиційними [10, с. 103–117], також і у міжвоєнний час. Шевченкознавець, професор Карлового університету у Празі Ян Махаль у статті "Спомин про Шевченківські свята у Празі" зберіг і власні милі враження від празьких Шевченківських вечорів, які завжди "гарно вдавалися", також підкреслює не лише меморіальний напрямок промов на урочистості 1914 року, але і політичний, що загострено сприймалося напередодні першої світової війни [11, с. 3–5].

Точкою відліку музичної Шевченкіани в Галичині Олег Сидор визначає компонування оригінальної мелодії на слова Шевченкового "Заповіту", що її здійснив Микола Лисенко 1868 р. на прохання Олександра Барвінського під час особистого знайомства у Львові, коли М. Лисенко 1867 р. їхав учитися на Лейпцигу і був у Львові проїздом. Так "Заповіт" із мелодією М. Лисенка прозвучав 1868 року на Шевченківській академії у Львові, а відтоді разом із новими творами музичної Шевченкіани став популярним, невід'ємним атрибутом на зазначених заходах [15, с. 6–35]. Намір громадянського пам'ятання демонструють

уже своїми назвами такі видання за редакцією В. Супранівського літературний збірник "На вічну пам'ять Тарасови Шевченкові" (Золочів на Львівщині, 1910) до п'ятдесятої річниці від дня смерті Т. Шевченка та антологія поезії із такою ж навою, яка вийшла у Золочеві у 1916 році [8, с. 83].

Власний генераційний зв'язок із ідеями Т. Шевченка січове стрілецтво окреслило на шевченківській маніфестації 28 червня 1914 року у переддень Першої світової війни, "поставивши" поета-пророка наріжним каменем власної збройної визвольної місії. Невипадково гаслом маніфестації, знаком її став рядок-аплікація "Вставайте, кайдани порвіть!" із Шевченкового "Заповіту", що його стрілецтво обрало за епіграф і лейтмотив власної поколіннєвої презентації перед широким світом. Шевченко міцно вкорінений у практику щоденності стрілецтва, його духовного життя. Щорічні пошанування дня його уродин і відходу у вічність, які відбувалися систематично, де в стільці не були, чи у полі, чи у Коші, – реалізовували стрілецький імператив меморіальності.

Документально-мемуарні нариси Юри Шкрумеляка "Стрільці – Генієві України (З Січового Коша)" [20, с. 2] , Т. Меленя "Шевченкове свято у Варпалянці" [16, с. 12–13], мемуарно-белетристичний етюд стрілецького автора, захованого під криптонімом "Е.Б.", під назвою "Месія" [5], чи репортаж із "Святочних хвиль" часопису "Український стрілець", які мали військовики 1926 року в таборі інтернованих в Олександрові Куявському у Польщі [19, с. 9] засвідчують, що усе стрілецьке життя минало під знаком Шевченка. Так, у таборі для підготовки було створено спеціальний комітет у складі тридцяти чоловік стрільців різних рангів. У програмі Шевченківських днів до річниці 60-ліття смерті Т. Шевченка було передбачено чимало подій. На 31 березня і 1 квітня – лекції про Шевченка поручика доктора Дудикевича й поручика Ватрана. Другого квітня було проведено "ранішню академію на майдані перед насипною могилою "Борцям за волю України" з погруддям Шевченка. Під час польової панахиди співав хор і грала орхестра. Головною точкою була промова ген. Курмановича й почетний хід громади побіля могили на 2 квітня. Увечері концерт в салі Шіценгава" [19, с. 9]. В програму ввійшли іще промова сотника Яреми,

виступи хору із творами Т. Шевченка та стрілецького хору під проводом хорунжого Кульчицького із народними піснями у репертуарі, виступи соло співочі та фортепіано, а також декламації стрільців Шевченкової поезії. На площі було встановлено погруддя Шевченка [19, с. 9].

А власна рецепція Шевченкового феномену – від меморіальної критики – до шевченкознавства із визвольною місією – розпочнеться із Франкового камертону – Франкової меморіальної "Посвяти Шевченкові", написаної у незабутньому 1914 році 12 мая – емоційно-інтелектуального інсайту Каменяра і ще одного заповіту для стрільців. Вона уміщена у виданні про стрілецький січовий здвиг відразу за Шевченковим "завіщанням", і вже стала хрестоматійною: "Він був мужицький син, а став князем в царстві духа. Він був кріпак, а став могутістю в царстві вселюдської культури" [18, с. 2].

Меморіальні публікації О. Бабія [1, с. 2], В. Бобинського [3, с. 1], М. Голубця [4, с. 6–10], К. Трильовського [17, с. 4] інспіровані річницями Шевченкової життєвої слави і вічності втілюють намір пам'ятання Т. Шевченка і в генераційному, і в загальнонаціональному вимірах, творячи емоційно виразний, монументалізований образ національної величі Кобзаря-національного пророка, національного генія, стрілецького провідника, ідейного натхненника стрілецької визвольної збройної місії. У візії січового стрілецтва Шевченко – національний велетень, а його "Кобзар" – "вічна книга", національне Євангеліє, відповідна національній екзистенції. Концепти генія, Біблії, пророка, Мойсея розкривають Шевченкову значущість у візії стрілецьких часів.

У дописі М. Голубця присутні усі частини змісту парадигми літературно-критичного допису як меморату – біографічно-аналітична складова, у якій представлено Шевченків життєпис разом із узагальненням щодо тієї історичної суспільної та національної ролі, яку Т. Шевченко відіграв у своєму часі та в новому "тут і тепер" (Х. Ортега-і-Гассет), є узагальнення щодо національного значення його творчості, які виходять за рамки лише літературознавчих оцінок. Тут більше ідеться про приклад національно-виховний та генераційно-виховний. Автор задіює

для цього необхідні шевченкознавчі праці, із допомогою яких увиразнює власний фокус бачення. Варто відзначити, що написане характеризує високий градус емоційного мовлення автора, образність також передає цю пристрасть особистого заангажування у тему. При цьому меморіальний допис емоційно насичений, образність послідовно означає мовлення автора, його літературознавчі рефлексії. Для М. Голубця Тарас Шевченко є генієм, і тільки він може витворити загальнонаціональну ідею, що постане неопалимим смолоскипом у "темряві поколінь". У К. Трильовського актуалізація постаті Т. Шевченка здійснюється історичним "тут і тепер", а стисла презентація життя і творчості – крізь призму політичної актуальності для свого часу і стрілецького.

У О. Бабія розгортання теми подано риторично, через протиставлення дійсного стану речей в українській історії, що Т. Шевченко був і є, із можливим історичним сценарієм – якщо б його і його духовного чину не було. Що стало б із Україною і її молодістю порослою у міжвоєнний час без "Батька Тараса", без його голосу, без його "Кобзаря"? Такий спосіб розповіді спонукує О. Бабія переживати сильне емоційне враження від широкого масштабу присутності Шевченкового маєстату у життєвому просторі усієї України, від усвідомлення, що Кобзар є екзистенційною точкою опори нації – поза економічними та соціальними станами, регіонами, поколіннями. Таким чином національна вселенськість Шевченкова зумовлена тим його екзистенційним резонансом із усіма потребами його народу "бо вони (твори Т. Шевченка – І. Р.) еманация душі народу, бо вони голос нації" [1, с. 2], його буття і в просторі та часі і поза ними [14, с. 79–92].

В. Бобинський продовжує обґрунтовувати важливі для стрілецтва ідеї Шевченкової мілітарної педагогіки на основі аналізу Шевченкової поеми "Іван Підкова", присвяченої "виправі козаків на Турків" [3, с. 1]. Образ Івана Підкови у аспекті взаємодії із його козаками на рівні "батько – брати" потрактовано зразковим для мілітарного стрілецтва. Ідеться про настанови військової дисципліни і самодисципліни, карності (самопосвяти) та послуху авторитетові провідника.

Складно поки що стверджувати про послідовний загальний дослідницький інтерес стрілецької спільноти у зазначеному аспекті, як це демонструвала її літературна чи мистецька творчість, однак стало можливим представити кілька імен. Слід розуміти, що кількісна обмеженість об'єкта дослідження зумовлена насамперед схильністю того чи іншого автора до наукової діяльності, що не може бути частим явищем. Адже не всі стрілецькі поети проявилися у дослідництві літератури.

Найбільш послідовний, цілісний літературознавчий інтерес до творчої спадщини Тараса Шевченка проявлено у життєтворчості Луки Луціва (1895–1984), стрілецького поета "Лу. Лу.", історика літератури, літературного критика. Його монографія "Т. Шевченко – співець української слави і волі" (Нью-Йорк, 1964) [9] – підсумок і вершина шевченкознавчої діяльності автора, яку потрактовував галуззю із визвольною місією відповідно до стрілецької ідеї. Л. Луців прямує до своєї шевченкознавчої синтези від точки окремого поетичного тексту Т. Шевченка колами значень слова в його художніх образах, біографії митця, дотичної до появи цього тексту, світогляду митця, колами історико-політичних подій, фольклорної традиції; естетичні аспекти Шевченкової творчості підпорядковує націотворчому та християнському. Тут, по-Маланюковому, маємо "національний підхід – до національного поета".

Василь Барка дуже прихильно відгукнувся про неї у часописі "Листи до Приятелів" статтею "Нова книжка про Шевченка" [2, с. 48]. Критик симпатизує національно-екзистенційному підходові Л. Луціва, підкреслює послідовність розгортання у монографії Луки Луціва імперативу повного духовного визволення українського народу на прикладі Шевченкової і творчої, і життєвої постави, а звідси – і повчальність історико-політичного контексту розвідки, своєрідний національний літературознавчий дидактизм. В. Барці імпонує національно маркована методологія Л. Луціва, екзистенційні розмисли автора, із допомогою чого Л. Луців потрактовує Шевченків феномен як зразковий, канонічний і актуальний для всебічного

українського національного духовного поступу, а не лише суто художнього, естетичного.

Це виразно полемічна своїми інтонаціями праця, оскільки спрямована на викриття радянської моделі потрактування творчості українського митця. Л. Луців доводив, що імперське мислення радянського шевченкознавства своїми коренями сягає царської літературної критики, зокрема оцінок В. Белінського, що дуже далекі від офіційного радянського статусу В. Белінського як "оборонця Шевченка" і від радянських тез про розвиток Т. Шевченка під впливом В. Белінського [9, с. 32]. Огляд літературно-критичної діяльності В. Белінського дав підстави Л. Луціву підсумувати про системність антишевченківських настроїв В. Белінського та загалом антиукраїнську налаштованість. Отож, Т. Шевченко об'єктивно і закономірно постає зі сторінок його праці не співцем возз'єднання України із Росією та класово-соціального ідеалу, а навпаки, митцем величного державницького мислення, творцем і співцем ідеалу національного. У Т. Шевченка науковець виокремив поетичну парадигму національно-визвольної боротьби, яка концентрує у собі українську героїку від давнини до майбутнього, у Шевченкових історичних постатях він розкрив "образ вільної будучини" [9, с. 25], до якої поет стимулював своїх сучасників. У Т. Шевченкові Л. Луців також вбачав екзистенційну точку опори для української еміграції, ідейну силу до дальшого існування на "не своїй землі". Для нього Т. Шевченко – не лише "патрон НТШ", а покровитель, оборонець і охоронець усього українства.

Отже, стрілецька шевченкіана у генераційному, меморіально-документальному та меморіально-науковому аспектах актуалізує насамперед такі імена стрілецького покоління – Т. Меленя, Ю. Шкрумеляка, О. Бабія, В. Бобинського, К. Трильовського, М. Голубця, Л. Луціва. Меморіально-документальні дописи присвячені хроніці шевченкових свят у стрілецькій духовній біографії. Зразки стрілецької меморіальної критики і навіть єдина в своєму роді шевченкознавча стрілецька праця Л. Луціва, якими тут означуємо обрії стрілецької шевченкіани, підпорядковані засадам стрілецького збірного генераційного сприйняття постаті

Кобзаря як духовного провідника, пророка, батька покоління, чий заповіти вони покликані здійснити. Генетично – продовжують традицію галицького духовного пам'ятання про Т. Шевченка. Сама ж постать перетворилась на ідеал мистецької та національно-громадянської постави, також виховний ідеал. У меморіальних публікаціях наголошено на спрямовуючій та інспіруючій ролі Кобзаря у національно-визвольних змаганнях, творенні ідеї Чину, творенні літератури Чину. Шевченкознавство як галузь у практиці стрільця Л. Луціва постає науковою ділянкою із виразною національно-державницькою, визвольною місією. Саму ж постать Т. Шевченка потрактовано як знак нації, символ її історичного, навіть трансцендентного тривання. У перспективі – поповнення означених "напрямків" текстами, розширення спектру стрілецьких імен, розшифрування у майбутніх знахідках національно-значущих Шевченкових сенсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабій О. Голос народу – Кобзар / Олесь Бабій // Українські вісти. – Львів, 1936. – Ч. 57 (95), 10 бер. – С. 2.
2. Барка В. Нова книжка про Т. Шевченка / Василь Барка // Листи до приятелів. – 1964. – Кн. 11–12. – С. 48–49.
3. Бобинський В. "Гей, шуб!" / Василь Бобинський // Стрілець: часопис для українського війська. – Кам'янець на Поділля, 1919. – Ч. 52, 5 серп. – С. 1.
4. Голубець М. Про Того, що перед Ним клонять ся малинові прапори / Микола Голубець // Вставайте, кайдани порвіте: на спомин Крайового Шевченкового Свята у Львові 28. VI. 1914. – Львів : Накладом українського Січового Союзу видає і за редакцію відповідає Микола Балицький, 1914. – С. 6–10.
5. Е. Б. Месія / Е. Б. // Вістник Союза визволення України. – Відень, 1916. – Ч. 21–22 (81–82), 12 марта. – С. 181.
6. Кіс-Федорук О. "Бо пора ся великая есть!": передмова / Олена Кіс-Федорук // Українські Січові Стрільці у боях та міжчассі. Мистецька спадщина. Львівський Національний музей у Львові імені А. Шептицького, Інститут колекціонерства українських мистецьких пам'яток. – Київ: Поліграфічна фірма "Оранта", 2007. – С. 5–23.
7. Коваль Р. Шевченкіана Михайла Гаврилка / Бібліотека Історичного клубу "Холодний Яр" / Роман Коваль. – К.: Історичний клуб "Холодний Яр"; Центр ДЗК, 2014. 104 с.
8. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 2 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – К.: ВЦ "Академія", 2007. – 624 с.
9. Луців Л. Тарас Шевченко – співець української слави і волі / Лука Луців. – Нью-Йорк; Джерзі Сіті : видання НТШ і "Свободи", 1964. – 189 с.

10. Луців Л. Тарас Шевченко та чехи й словаки (Причинок до історії чесько-словацько-українських літературних взаємин) / Лука Луців // Нова Україна. – Прага, 1926. – Р. V, Ч. 3 – 4 (бер. – квіт.). – С. 103–117.
11. Махаль Я. Спомин про Шевченківські Свята у Празі / Ян Махаль // Студентства в Празі. – Прага, 1926. Р. IV. – Ч. 3 (березень). – С. 3–5.
12. Мисюга Б. Стрілецька звитяга в мистецтві / Богдан Мисюга // Карби. – Львів, 2002. – № 1. – С. 21–23.
13. Ріпецький С. Українське січове стрілецтво. Визвольна ідея і збройний чин. – Львів: [у надзаг.: Наукове Товариство імені Т. Шевченка у Львові, Українознавча бібліотека НТШ. Ч. 4], 1995. – С. 104.
14. Роздольська І. Стрілецький шевченкознавчий меморат: жанрові та генераційні особливості / Ірина Роздольська // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: літературознавство. – Тернопіль: ТНПУ, 2019. – Вип. 51. – С. 79–92.
15. Сидор О. З історії Львівської мистецької шевченкіани / Олег Сидор // Володар українського духу: Львівська мистецька шевченкіана. – Львів: ВД "Високий замок", 2014. – С. 6–35.
16. Т. М. [Теофіл Мелень] Шевченкове свято у Варпалянці / Т. М. // Вістник Союза Визволення України. – 1915. – Ч. 19–20. – С. 12, 13.
17. Трильовський К. На стрічу Свята / Кирило Трильовський // Вставайте, кайдани порвіте: на спомин Крайового Шевченкового Свята у Львові 28.VI.1914. – Львів: Накладом українського Січового Союзу видає і за редакцію відповідає Микола Балицький, 1914. – С. 4.
18. Франко І. Посвята Шевченкови / Іван Франко // Вставайте, кайдани порвіте: на спомин Крайового Шевченкового Свята у Львові 28.VI.1914. – Львів: Накладом українського Січового Союзу видає і за редакцію відповідає Микола Балицький, 1914. – С. 2.
19. Шевченківські дні (60-ліття смерті) // Український стрілець: вид. громади старшини 6 стрілецької дивізії. Олександрів Куявський (Польща), 1926. – Ч. 16–17–18. – С. 9.
20. Шкрумеляк Ю. Стрільці – Генієві України (З Січового Коша) / Юра Шкрумеляк // Українське Слово. – 1916. – 11 цвітня. – С. 2.
21. Яремчук І. Лука Луців як шевченкознавець у журналі "ЛНВ"- "Вісник" / Ірина Яремчук // Наукові записки. Вип. 124. Серія: Філологічні науки (літературознавство). – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – С. 193–201.
22. Яремчук І. Стрілецька поезія і Тарас Шевченко / Ірина Яремчук // Шевченківська енциклопедія: В 6 т. Т. 5 : Пе – С. – К. : НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка, 2015. – С. 992–995.

REFERENCES

1. Babii O. Holos narodu – Kobzar // Ukrainian visty. Lviv, 1936. № 57 (95). S. 2.
2. Barka V. Nova knyzhka pro T. Shevchenka // Lysty do pryiateliv. 1964. № 11–12. S. 48–49 (in Ukrainian).

2. Bobynskyi V. "Hei, shub!" // *Strilets : chasopys dlia ukrainskoho viiska*. 1919, № 52, S. 1 (in Ukrainian).
3. Holubets M. Pro Toho, shcho pered Nym kloniat sia malynovi prapory. // *Vstavaite, kaidany porvite: na spomyn Kraievoho Shevchenkovoho Sviata u Lvovi* 28. VI. 1914. Lviv, 1914. S. 6–10 (in Ukrainian).
4. E.B. Mesii // *Vistnyk Soiuzu vyzvolennia Ukrain*. Viden, 1916. № 21-22 (81-82). S. 181 (in Ukrainian).
5. Kis-Fedoruk O. "Bo pora sia velykaia yest!" : peredmov a // *Ukrainski Sichovi Striltsi u boiakh ta mizhchassi*. Mystetska spadshchyna. Kyiv, 2007. S. 5–23 (in Ukrainian).
6. Koval R. Shevchenkiana Mykhaila Havrylka. Kyiv, 2014. 104 s. (in Ukrainian).
7. Literaturoznachna entsyklopediia : U dvokh tomakh / Avt.- uporiad. Kovaliv Yu. Kyiv, 2007. T. 2. 624 s. (in Ukrainian).
8. Lutsiv L. Taras Shevchenko – spivets ukrainskoi slavy i voli. New York; Jersey City, 1964. 189 s. (in Ukrainian).
9. Lutsiv L. Taras Shevchenko ta chekhy y slovaky (Prychynok do istorii chesko-slovatsko-ukrainskykh literaturnykh vzaiemyn) // *Nova Ukraina*, Praha, 1926. № 3–4. S. 103–117 (in Ukrainian).
10. Makhal Ya. Spomyn pro Shevchenkivski Sviata u Prazi // *Studentskyi Vistnyk*. Praha, 1926. № 3. S. 3–5 (in Ukrainian).
11. Mysiuha B. Striletska zvytiakh v mystetstvi // *Karby*. 2002. № 1. S. 21–23 (in Ukrainian).
12. Ripetskyi S. Ukrainske sichove strilestvo. Vyzvolna ideia i zbroiny chyn.. Lviv, 1995. 104 s. (in Ukrainian).
13. Rozdolska I. Striletskyi shevchenkoznachyi memorat: zhanrovi ta heneratsiini osoblyvosti // *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka*. 2019. № 51. S.79–92 (in Ukrainian).
14. Sydor O. Z istorii Lvivskoi mystetskoï shevchenkiany // *Volodar ukrainskoho dukhu: Lvivska mystetska shevchenkiana*. Lviv, 2014. S. 6–35 (in Ukrainian).
15. T.M. Shevchenkove sviato u Varpaliantsi // *Vistnyk Soiuzu vyzvolennia Ukrainy*. Viden, 1915. №. 19–20. S. 12–13 (in Ukrainian).
16. Trylovskyi K. Na strichu Sviata // *Vstavaite, kaidany porvite: na spomyn Kraievoho Shevchenkovoho Sviata u Lvovi* 28. VI. 1914. Lviv, 1914. S. 4 (in Ukrainian).
17. Franko I. Posviata Shevchenkovi // *Vstavaite, kaidany porvite : na spomyn Kraievoho Shevchenkovoho Sviata u Lvovi* 28. VI. 1914. Lviv, 1914. S. 2 (in Ukrainian).
18. Shevchenkivski dni (60-littia smerty) // *Ukrainskyi strilets*. 1926. №. 16–17–18. S. 9 (in Ukrainian).
19. Shkrumeliak Yu. Striltsi – Geniievi Ukrainy (Z Sichovoho Kosha) // *Ukrainske Slovo*, 1916. №. 4. S. 2 (in Ukrainian).
20. Yaremchuk I. Luka Lutsiv yak shevchenkoznaveť u zhurnali "LNV" – "Visnyk" // *Naukovi zapysky: Filolohichni nauky*. 2013. № 124. S. 193–201 (in Ukrainian).
21. Yaremchuk I. Striletska poeziia i Taras Shevchenko // *Shevchenkivska entsyklopediia : V 6 t*. Kyiv, 2015. T. 5. S. 992–995 (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 11.03.20

I. V. Rozdolska, PhD, Associate Prof.,
Ivan Franko National University of Lviv, Lviv
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3308-1981>
yaremchuk.iryana74@gmail.com

HORIZONS OF RIFLEMEN SHEVCHENKIANA

Article is focused on examples of Ukrainian Sich Riflemen's memoir documentary, memorial criticism and literary studies dedicated to Taras Shevchenko's phenomenon comprehension. It is found out that in the field of literature, the topic of Riflemen Shevchenkiana is new, unlike the arts, where it's widely covered. All posts are marked with vivid memoriality. The imperative of remembering the genius of the nation and emphasizing the importance that Taras Shevchenko had in generational riflemen perception since the first public demonstration of the riflemen generation. In the genesis of the phenomenon stands the tradition of Galician spiritual remembering of T. Shevchenko since the first memorial records in church books. Collectively represented, the sources of riflemen Shevchenkiana express the broadest attitude of the Sich shooters to their spiritual father, leader, and prophet. Riflemen discourse manifests itself first of all in generational, memorial-documentary and memorial-scientific aspects.

Riflemen communication with Taras Shevchenko is embodied in various ways - at the level of type, genus, genre and intertext. Poetry, prose texts, journalism, documentaries, scientific works and memorial posts outline its horizons. Memorial-documentary posts are dedicated to Shevchenko's holiday chronicle in riflemen spiritual biography and examples of riflemen memorial criticism, and even one-of-a-kind Shevchenko riflemen study by L. Lutsiv, which denote the horizons of riflemen shevchenkiana, subordinated to collective generational riflemen principles of Kobzar's figure perception as a spiritual guide, prophet, generation's father, whose commandments they're called to keep. Genetically – keep the tradition of T. Shevchenko's galician spiritual remembrance. The figure itself became the ideal of artistic and national-civic attitude and as an educational ideal as well.

Keywords: Taras Shevchenko, Ukrainian Sich Riflemen, generation, memoriality, shevchenkiana.